

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a Mgr. Jana Čížka ve věci

žalobce: **SPP CZ, a.s.**, IČ: 28488016
sídlem Nové Sady 996/25, 602 00 Brno
zastoupený advokátkou Mgr. Zuzanou Strakovou
sídlem Konviktská 291/24, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Energetický regulační úřad**
sídlem Masarykovo náměstí 5, Jihlava

o žalobě proti rozhodnutí Rady žalovaného ze dne 5. 9. 2022, č.j. 11946-22/2022-ERU

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Účastníci řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Předmětem přezkumu je posouzení věcné působnosti Energetického regulačního úřadu. Konkrétně, zda Energetický regulační úřad mohl žalobci uložit povinnost provést vyúčtování dodávky plynu s tím, že v rozhodnutí určil i konkrétní obchodní cenu a stálý plat za dodávky plynu.

2. Dne 24. 6. 2022 obdržel Energetický regulační úřad (dále též jen „ERÚ“) od I. N. (dále jen „navrhovatelka“) návrh na zahájení mimosoudního sporu, kterým se domáhala, aby ERÚ uložil žalobci povinnost ze smlouvy o sdružených službách dodávky plynu ze dne 22. 8. 2013, a to provést vyúčtování dodávek plynu k odběrnému místu na adrese K. 416, V., EIC: 27ZG500Z00264803, za období od 1. ledna 2022 do 23. února a od 24. února do 30. dubna 2022 za obchodní cenu 792 Kč/MWh bez DPH a stálý plat 49 Kč/měsíc bez DPH. Návrh blíže odůvodnila tím, že dne 4. 3. 2022 obdržela od žalobce vyúčtování dodávek plynu č. 121204442 za období od 20. 2. 2021 do 23. 2. 2022. V části období od 1. 1. 2022 do 23. 2. 2022, žalobce účtoval za dodaný plyn jiné ceny, než jaké byly sjednány ve smlouvě.
3. O tomto návrhu rozhodl Energetický regulační úřad dne 11. 11. 2022 pod č. j. 11946-11/2022-ERU (dále též „prvostupňové rozhodnutí“), kterým vyslovil, že žalobce je povinen splnit povinnost ze smlouvy o sdružených službách dodávky plynu, a to provést vyúčtování dodávek plynu za období od 1. 1. 2022 do 23. 2. a od 24. 2. do 30. 4. 2022 k odběrnému místu na adrese K. 416, V., EIC: 27ZG500Z00264803, za obchodní cenu 792 Kč/MWh bez DPH a stálý plat 49 Kč/měsíc bez DPH a zaslat ho navrhovatelce.
4. Citované rozhodnutí ERÚ napadl žalobce rozkladem. Nesouhlasil s právním posouzením ERÚ ohledně zvýšení obchodní ceny a stálého platu (zda bylo řádně oznámeno) a s tím spojenými následky (možnost odstoupení od smlouvy). Pravomoc ERÚ v dané věci rozhodovat žalobce v rozkladu nezpochybňoval. O rozkladu rozhodl žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví (dále též „odvolací rozhodnutí“ nebo „napadené rozhodnutí“) tak, že rozkladu žalobce nevyhověl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. Proti tomu brojí žalobce u Krajského soudu v Brně žalobou podanou dne 6. 11. 2023.

II. Argumentace žalobce

5. Žalobce navrhuje, aby soud vyslovil nicotnost napadeného i prvostupňového rozhodnutí. Předně namítá, že výrok napadeného rozhodnutí se týká otázky, ve které nebyla vůbec dána pravomoc žalovaného podle § 17 odst. 7 zákona č. 458/2000 Sb., energetický zákon.
6. Podle § 17 odst. 7 písm. e) bod 1 energetického zákona rozhoduje žalovaný spory mezi zákazníkem a držitelem licence o splnění povinností ze smluv, jejichž předmětem je dodávka nebo distribuce elektřiny, plynu nebo tepelné energie (dále také „kompetenční ustanovení“). Podle žalobce je třeba uvedené ustanovení vykládat restriktivně a existují-li pochybnosti o rozhodovací pravomoci, musí se uplatnit výklad upřednostňující obecnou rozhodovací pravomoc soudů.
7. Žalobce navrhovatelce dodával zemní plyn. Navrhovatelka na základě vystaveného vyúčtování cenu za dodávku plynu neuhradila, nesouhlasila se zaplacením určité konkrétní částky, protože dle jejího názoru nedošlo k účinnému navýšení ceny. Dle žalobce je tak předmětem sporu výše platební povinnosti, případně výše bezdůvodného obohacení, účinnost změny výše ceny a výše jednotkové ceny za určité období. Energetický zákon přitom smlouvu o sdružených službách popisuje tak, že dodavatel se v ní zavazuje dodat zákazníkovi plyn a zajistit na vlastní jméno a účet související služby v plynárenství a zákazník se zavazuje zaplatit za dodávku plynu cenu a za související služby cenu uplatňovanou v souvislosti s cenovou regulací. Žalobce má za to, že žalovaný má dle kompetenčního ustanovení rozhodovat pouze spory o splnění povinností, které jsou součástí pojmových znaků smlouvy.

8. Srovnání vyúčtování dodávek plynu s vyúčtováním služeb spojených s užíváním bytu nebo nebytového prostoru učiněné žalovaným nepovažuje žalobce za příléhavé, neboť na smlouvu o sdružených dodávkách plynu nelze aplikovat zákonná ustanovení o nájemní smlouvě. Samotné vyúčtování zobrazuje určité skutečnosti a výpočty. Protože vyúčtování již bylo žalobcem vydáno, mělo jít ve své podstatě o opravu již vydaného vyúčtování. Žalovaný ale rozhodl o povinnosti provést vyúčtování za určitou cenu, aniž by se zabýval tím, zda opravná povinnost vyplývá ze smlouvy či obchodních podmínek žalobce. Dle názoru žalobce pak žádná povinnost opravit vyúčtování ze smlouvy nevyplývá. Obchodní podmínky žalobce v článku V. odst. 1 zakládají toliko právo na vzájemné vypořádání. Povinnost provést opravné vyúčtování neplyne ani z energetického zákona. Nejedná se ani o odpovědnost za vady. Pokud by žalobce připustil, že se o odpovědnost za vady jedná, pak zanikla vyúčtovací povinnost a byla nahrazena novými právy z odpovědnosti za vady, o kterých není žalovaný oprávněn rozhodovat.
9. Petit navržený zúčastněnou osobou i výrok napadeného rozhodnutí mají dvě části. První stanovující povinnost provést vyúčtování a druhou určující konkrétní parametr vyúčtování, a to jednotkovou cenu zemního plynu v Kč/MWh a stálý měsíční plat v Kč/měsíc. Žalobce je přesvědčen, že žalovaný nemůže rozhodovat o určení jednotkové ceny v konkrétním období odlišně od toho, jaká jednotková cena byla obsažena ve vyúčtování, přičemž odkazuje na případy řešené Krajským soudem v Brně pod sp. zn. 30 A 147/2020, 31 A 101/2020, 30 A 11/2018, 30 A 98/2019, 30 A 77/2019, a rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 9 As 97/2019. V těchto rozhodnutích se soudy zabývaly otázkou placení smluvních pokut a deaktivčních poplatků a vyslovily v nich, že určovací návrhy v těchto otázkách nejsou ve věcné působnosti žalovaného. A právě část petitu určující konkrétní jednotkovou cenu zemního plynu je dle žalobce návrhem určovacím (u kterého je třeba zkoumat naléhavý právní zájem na určení), o kterém žalovanému nebyla zákonem svěřena kompetence rozhodovat.
10. V neposlední řadě má žalobce za to, že návrh podle kompetenčního rozhodnutí může podat pouze spotřebitel odebírající plyn pro spotřebu domácnosti. Je však otázkou, zda podmínka musí být splněna v době uzavření samotné smlouvy, nebo i v době podání návrhu. Žalobce se přiklání k druhému výkladu.

III. Argumentace žalovaného

11. Žalovaný navrhuje podanou žalobu zamítnout.
12. Podle žalovaného nemá na jeho kompetenci rozhodovat spor vliv, zda byla povinnost, které se zúčastněná osoba domáhá, sjednána ve smlouvě či nikoliv. Taková okolnost by měla vliv na úspěšnost návrhu.
13. Žalovaný ani nesouhlasí s tvrzením žalobce, že by dle kompetenčního ustanovení mohl rozhodovat pouze o splnění základní povinnosti vyplývající z předmětného závazku. V této souvislosti žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 As 336/2018, v němž dle žalovaného Nejvyšší správní soud vyloučil, že by se mohl zákazník domáhat po dodavateli pouze splnění hlavní povinnosti.
14. Pokud žalobce argumentoval tím, že petit zúčastněné osoby sestává ze dvou částí, a to splnění vyúčtovací povinnosti a určení konkrétní výše jednotkové ceny, pak žalovaný připomněl, že z judikatury ohledně deaktivčních poplatků vyplývá nemožnost

rozhodnout o určení neexistence povinnosti. Návrh zúčastněné osoby nelze dle žalovaného interpretovat tak, že by se domáhal právě určení neexistence povinnosti, ale domáhá se splnění určité povinnosti a je otázkou meritorního rozhodnutí posoudit, zda takovou povinnost žalobce má.

15. Bez řádného vyúčtování nedojde k určení ceny za poskytnuté plnění a nedojde ani ke splatnosti pohledávky, tedy nelze význam vyúčtování marginalizovat tak, jak to činí žalobce. Vyúčtovací povinnost představuje jednu ze závazkových povinností, neboť i energetický zákon stanovuje dodavatelům povinnost pravidelně bezplatně dodávky vyúčtovat. Ve smlouvě strany sjednávají pravidelně i hrazení záloh a bez vyúčtování by se zákazník nikdy nedozvěděl, jaká je jeho skutečná platební povinnost. Splatnost nedoplatku či přeplatku nastane až řádným vyúčtováním, přičemž z judikatury Nejvyššího soudu vyplývá, že za řádné vyúčtování lze považovat pouze vyúčtování správné. Pokud vyúčtování nezní na správnou částku, není pak povinnost vyúčtování splněna (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 312/2018).
16. Žalobcova úvaha o tom, že zákazník má žalovat na vydání bezdůvodného obohacení, neobstojí, neboť na základě věcně nesprávného vyúčtování se nelze domáhat vydání přeplatku, jelikož ten se nikdy nestane splatným (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 4404/2017). Dle žalovaného by nemělo docházet k dělení kompetence podle toho, zda zákazník, který je navíc spotřebitelem, sporné vyúčtování uhradí, či nikoliv.
17. Zjišťování statusu zúčastněné osoby považuje žalovaný za absurdní, když k návrhu byla přiložena smlouva o sdružených službách dodávky zemního plynu, ze které je zřejmé, že odběrným místem je „byt, rodinný dům“, na adrese uvedené ve smlouvě má zúčastněná osoba trvalý pobyt a nic nenasvědčuje tomu, že by zde neměla bydliště. Rozlišování statusu v okamžiku podání návrhu a k okamžiku uzavření smlouvy činěné žalobcem je nesrozumitelné. V době podání návrhu nemusí být obecně navrhovatel ani zákazníkem dodavatele, s nímž má spor, dokonce v té době nemusí být ani v žádném dodávkovém vztahu (smlouvu na sebe mohl uzavřít jiný člen domácnosti). To ale nemůže vyloučit, že by žalovaný nemohl rozhodovat o návrhu, pakliže by se spor týkal období, kdy byl zákazníkem v postavení spotřebitele odebírajícího plyn pro spotřebu v domácnosti.

IV. Řízení před krajským soudem

18. Soud rozhodl ve věci samé bez jednání za podmínek § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

V. Posouzení věci krajským soudem

19. Žaloba **není důvodná**.
20. Krajský soud již rozhodl skutkově podobný spor mezi žalobcem a žalovaným, pouze s odlišnou osobou v roli odběratele, která figurovala též v roli osoby zúčastněná na soudním řízení (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. 6. 2024, č. j. 30 A 93/2023-81) Tímto rozsudkem soud podanou žalobu zamítl a vypořádal podrobně veškeré žalobcovy argumenty. Pro stručnost proto na tento rozsudek jen odkazuje. Dospěl v něm – stručně řečeno – k závěru, že k založení věcné působnosti Energetického regulačního úřadu [§ 17 odst. 7 písm. e) bod 1. energetického zákona] postačuje, když zákazník, který je v postavení spotřebitele nebo je fyzickou osobou podnikající, ve svém návrhu žádá, aby úřad uložil držiteli licence povinnost, která je podle návrhového tvrzení obsažena ve smlouvě

o dodávce nebo distribuci plynu, elektřiny nebo tepelné energie. Otázka, zda taková povinnost ze smlouvy skutečně vyplývá, je až předmětem samotného věcného posouzení návrhu. Energetický regulační úřad pak může ve svém rozhodnutí uložit držiteli licence povinnost provést vyúčtování dodávky či distribuce plynu, elektřiny nebo tepelné energie i tehdy, když držitel licence tyto služby zákazníkovi již vyúčtoval, ale za nesprávnou cenu.

21. Argumentace v nynější věci nic nového oproti dříve rozhodnutému případu nepřináší.
22. Stejně jako v předchozí věci, i zde krajský soud žalobcovy důkazní návrhy neprovedl. Listiny, na které žalobce odkazoval, byly povětšinou již součástí správního spisu, kterým se ve správním soudnictví důkaz neprovádí. Ve zbytku pak šlo o důkazy nadbytečné. Mezi stranami nebylo sporné, že žalobce je právním nástupcem společností ENRA SERVICES a Enra Obchod.

VI. Náklady řízení

23. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu těch nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který úspěch ve věci neměl. Žalobce před soudem neuspěl (soud žalobu zamítl jako nedůvodnou), proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu by jinak – jakožto úspěšnému účastníkovi řízení – právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, s ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu mu je však nelze přiznat, neboť nepřesahují rámec jeho běžné úřední činnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 31. 3. 2015, čj. 7 Afs 11/2014 - 47, č. 3228/2015 Sb. NSS).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 31. 7. 2024

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu